

	Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
	<p>Osiągnięcia w zakresie słuchania</p>	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● obdarza uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują ● słucha z uwagą wypowiedzi nauczyciela i innych osób w różnych sytuacjach życiowych ● okazuje szacunek wypowiadającej się osobie ● stosuje zasady kulturalnego zwracania się do innych ● właściwie interpretuje przekaz niewerbalny ● kontroluje własny przekaz niewerbalny ● dąży do wzajemnego zrozumienia 	<p>uważnie słucha wypowiedzi innych, okazuje szacunek i zrozumienie</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● uważnie słucha i potrafi powtórzyć polecenie nauczyciela (czytelne polecenie złożone z kilku słów) ● wykonuje pojedyncze czynności, a następnie ich sekwencje zgodnie z poleceniem ● wykonuje zadanie według usłyszaną instrukcji ● w przypadku braku pewności lub zrozumienia zadaje pytania umożliwiający dokładne wykonanie poszczególnych etapów zadania (weryfikuje treść instrukcji) 	<p>działa zgodnie z instrukcją</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> ● słucha krótkiego tekstu czytanego przez nauczyciela ● rozumie tekst literacki czytany przez nauczyciela ● znajduje odpowiedzi na pytania nauczyciela dotyczące wysłuchanego tekstu ● wyróżnia postacie, zdarzenia, miejsce i czas akcji w czytany przez nauczyciela utworze literackim 	<p>uważnie słucha tekstów literackich</p>

4.	<ul style="list-style-type: none"> ● słucha uważnie wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, przedstawień, świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych ● słucha audycji, nagrań piosenek ● przejawia zachowanie adekwatne do powyższych sytuacji ● słucha tekstów interpretowanych artystycznie ● szuka własnych wzorców poprawnej artykulacji i interpretacji słownej w języku ojczystym 	<p>biorąc udział w zdarzeniach kulturalnych, uważnie słucha tekstów artystycznych</p>
5.	<ul style="list-style-type: none"> ● słucha wypowiedzi innych i cierpliwie czeka na swoją kolej ● panuje nad chęcią nagłego wypowiedziania się, szczególnie w momencie wskazywania tej potrzeby przez drugą osobę ● radzi sobie z odroczoną oceną 	<p>czeka na swoją kolej</p>
Osiągnięcia w zakresie mówienia		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● poprawnie artykułuje głoski i akcentuje wyrazy ● dba o kulturę wypowiedziania się ● wypowiada się płynnie, wyraziście ● rozróżnia i stosuje techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji, tempa i siłę głosu ● techniki języka mówionego stosuje adekwatnie do sytuacji ● chętnie wypowiada się na tematy związane z przeżyciami, doświadczeniami ● prowadzi dialog z kolegą w parze ● aktywnie uczestniczy w rozmowie 	<p>mówi płynnie, wyraziście</p>

2.	<ul style="list-style-type: none"> • odpowiada na pytania dotyczące przeżytych zdarzeń, przeczytanych tekstów, ilustracji • stosuje pauzy i właściwą intonację w zdaniu pytającym • formułuje pytania dotyczące sytuacji zadaniowej, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia • zadaje pytania dotyczące niezrozumiałych treści i pojęć • konstruuje samodzielnie lub we współpracy pytania do tekstu, zdarzenia • układa pytanie na podstawie znanej odpowiedzi • przeprowadza wywiady z osobami dorosłymi i innymi dziećmi 	formułuje pytania
3.	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na tematy związane z sytuacjami z życia rodzinnego, szkolnego, kulturalnego, inspirowanego lekturą • wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej • nazywa czynności, sytuacje, doświadczenia • poprawia błędy w swojej wypowiedzi, porządkuje swoją wypowiedź • nadaje znaczenie i tytuł obrazom, fragmentom tekstu • opowiada treść historyjek obrazkowych, dostrzegając związki przyczynowo-skutkowe • omawia treść przeczytanych tekstów i ilustracji • wyraża własne zdanie o postaciach i zdarzeniach (formułuje swobodne, kilkuzdaniowe wypowiedzi) • uczestniczy w dialogu na temat wydarzenia kulturalnego • składa życzenia osobom dorosłym, dzieciom z różnych okazji 	porządkuje i rozwija swoją wypowiedź
4	<ul style="list-style-type: none"> • ustnie opowiada zdarzenie, wspomagając się np. historyjką obrazkową • samodzielnie tworzy kilkuzdaniową ustną spójną i logiczną wypowiedź • rozumie i używa porównania, np. pracowity jak pszczoła, mądry jak sowa, dumny jak paw 	układa w formie ustnej opowiadanie

	<ul style="list-style-type: none"> ● składa ustne sprawozdanie z wycieczek, wydarzeń szkolnych i kulturalnych, z wykonanej pracy ● układa w formie ustnej opowiadanie 	
5.	<ul style="list-style-type: none"> ● wygłasza z pamięci krótkie rymowanki, piosenki ● recytuje wiersze z uwzględnieniem: intonacji, siły głosu, tempa, pauz ● wygłasza z pamięci krótkie teksty prozatorskie ● właściwie intonuje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące 	wygłasza z pamięci teksty
6.	<ul style="list-style-type: none"> ● używa zwrotów grzecznościowych ● stosownie zachowuje się w stosunku do rozmówcy, wyrażając empatię i szacunek ● właściwie przyjmuje informacje zwrotne ● dobiera właściwe formy komunikowania się werbalnego w różnych sytuacjach społecznych ● kulturalnie prezentuje swój punkt widzenia ● używa argumentów ● określa swoje potrzeby 	wyraża szacunek i empatię do rozmówcy
7.	<ul style="list-style-type: none"> ● nadaje znaczenie czynnościom i doświadczeniom, tworząc charakterystyczne dla siebie formy wypowiedzi ● poszerza zakres słownictwa i struktur składniowych ● posługuje się zwrotami, związkami frazeologicznymi poznanymi np. z tekstów literackich ● adekwatnie przytacza przysłowia, powiedzenia i porównania 	eksperymentuje językowo

Osiągnięcia w zakresie czytania		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie sens kodowania i dekodowania informacji ● odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne ● porządkuje historyjkę obrazkową ● uzupełnia brakującą ilustrację/ brakujące ilustracje historyjki obrazkowej ● rozpoznaje wszystkie litery alfabetu (małe i wielkie, pisane i drukowane) ● czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w toku zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych ● czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z nowych wyrazów ● czyta tekst z podziałem na role ● oddaje głosem nastrój czytanego tekstu 	czyta płynnie, poprawnie i wyraziście na głos
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie, po co czyta ● rozumie sens wyrazów i zdań zawartych w tekście ● czyta w skupieniu po cichu teksty drukowane ● czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszytach ● samodzielnie czyta polecenia i wybiera z nich potrzebne informacje ● odczytuje informacje z zaproszeń, ogłoszeń, listu 	czyta w skupieniu po cichu
3.	<ul style="list-style-type: none"> ● wyodrębnia postacie i zdarzenia w utworach literackich ● wyróżnia miejsce i czas akcji ● ustala kolejność zdarzeń i ich wzajemną zależność ● odróżnia zdarzenia istotnie od mniej istotnych ● odróżnia postacie głównie i drugorzędne 	pracuje z tekstem, ocenia postępowanie bohaterów

	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje cechy i ocenia postępowanie bohaterów ● uzasadnia swoją ocenę ● wskazuje wydarzenie zmieniające postępowania bohatera ● określa nastroj w utworze ● odróżnia elementy fikcji od realnej rzeczywistości ● odróżnia byty rzeczywiste od medialnych, realistyczne od fikcyjnych 	
4.	<ul style="list-style-type: none"> ● wyszukuje w tekstach fragmenty określone przez nauczyciela ● wyszukuje w tekstach fragmenty najpiękniejsze, najważniejsze ● argumentuje swoje wybory ● wyszukuje w tekstach fragmenty trudne do zrozumienia ● wyszukuje w tekstach fragmenty będące odpowiedzią na sformułowane przez nauczyciela pytanie ● wyszukuje w tekstach fragmenty opisujące bohatera ● poszukuje w tekstach potrzebnych informacji ● korzysta ze słowników i encyklopedii dla dzieci 	wyszukuje wybrane fragmenty tekstu
5.	<ul style="list-style-type: none"> ● układa opowiadanie twórcze, np. ciąg dalszy opowiadania, dalsze losy bohatera, komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu ● przekształca tekst na gest, ruch, taniec 	eksperymentuje, przekształca tekst
6.	<ul style="list-style-type: none"> ● w czytanych utworach literackich wyróżnia dialog, opowiadanie, opis ● wśród utworów literackich rozpoznaje baśń, legendę 	rozdziela rodzaje tekstów

7.	<ul style="list-style-type: none"> ● czyta samodzielnie książki wskazane przez nauczyciela ● czyta książki samodzielnie wybrane, w tym komiksy ● przejawia potrzebę kontaktu z literaturą dziecięcą ● jest aktywnym czytelnikiem biblioteki szkolnej 	czyta samodzielnie książki
Osiągnięcia w zakresie pisania		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● koduje informacje, np. za pomocą piktogramu, rysunku schematycznego ● pisze wszystkie litery alfabetu ● poprawnie łączy litery ● równomiernie rozmieszcza litery i jednolicie je pochylając ● dba o estetykę pisma ● pisze odręcznie, czytelnie, płynnie zdania i tekst ciągły, w trzech, a następnie w jednej linii ● rozmieszcza właściwie tekst ciągły na stronie zeszytu ● przepisuje teksty, np. z podręcznika ● sprawdza i poprawia napisany tekst 	pisze poprawnie, czytelnie i płynnie
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● układa i zapisuje opowiadanie złożone z 6-10 poprawnych wypowiedzeń w ramach zagadnień opracowywanych podczas zajęć ● dba o poprawność gramatyczną zdań ● stosuje trójczłonową budowę opowiadania ● opisuje np. osobę, przedmiot, element świata przyrody na podstawie własnych obserwacji lub lektury ● stosuje akapity, dbając o kompozycję pisanego tekstu ● pisze notatkę, życzenie, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list 	pisze opowiadanie, opis oraz krótkie teksty użytkowe

	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje adres nadawcy i odbiorcy • samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe • gromadzi i zapisuje słownictwo wokół danego tematu • pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowej • pisze sms-y, listy e-mail • tworzy i zapisuje proste rymowanki, wierszyki 	
3.	<ul style="list-style-type: none"> • po demonstracji nauczyciela układa z pamięci przedmioty, np. figury geometryczne, materiał przyrodniczy, kolorowe spinacze • pod dyktando nauczyciela układa przedmioty, np. figury geometryczne, materiał przyrodniczy, kolorowe spinacze • pisze z pamięci i ze słuchu kilkudziesięcioletnie teksty • przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć 	<p>pisze z pamięci i ze słuchu</p>
4.	<ul style="list-style-type: none"> • zna i stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne • układa i zapisuje zdanie oznajmujące, pytające i rozkazujące, stawiając odpowiedni znak na jego końcu • stosuje przecinki przy wylizaniu • przenosi wyrazy do następnej linijki, dzieląc je na sylaby • zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne 	<p>poprawnie stosuje znaki interpunkcyjne</p>
5.	<ul style="list-style-type: none"> • zna kolejność liter w alfabecie • porządkuje i zapisuje wyrazy z zachowaniem prawidłowej kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery • wykorzystuje znajomość kolejności liter w alfabecie podczas posługiwania się słownikami i encyklopediami dla dzieci 	<p>porządkuje wyrazy w kolejności alfabetycznej</p>

6.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoczyna pisownię zdania wielką literą ● stosuje poprawną wielkość liter w zapisie tytułów utworów, książek, poznanych nazw geograficznych, miast, rzek, ulic, imion i nazwisk ● wyszukuje w tekście wyrazy z trudnością ortograficzną ● zna zasadę pisowni <ul style="list-style-type: none"> ○ wyrazów z „ó” wymiennym na „o”, „a”, „e” ○ wyrazów z „rz” wymiennym na „r” ○ wyrazów z końcówkami -ów, -ówka ○ wyrazów z „rz” po spółgłoskach ○ wyrazów z „ź” wymiennych na „g” ○ wyrazów z końcówką -uje ○ wyrazów z utratą dźwięczności, których pisownię wyjaśnia zapis innych form tego wyrazu lub ich zapis w liczbie mnogiej ○ rozdzielnej „nie” z czasownikami ○ łącznej „nie” z przymiotnikami ● zna zasadę pisowni wyjątków (opracowanych na lekcji, np. pszczoła, wszystko) ● pisze najczęściej spotykane wyrazy z „ó” i „rz” niewymiennym ● stosuje zasady pisowni wyrazów ze zmiękczeniami ● zapisuje poprawnie liczebniki ● zapisuje poprawnie poznane podczas zajęć pojęcia dotyczące dyscyplin naukowych ● wykazuje się czujnością ortograficzną 	przestrzega poprawności ortograficznej
7.	<ul style="list-style-type: none"> ● koduje za pomocą piktoграмów najważniejsze wydarzenia z zachowaniem związków przyczynowo-skutkowych ● układa i zapisuje plan wypowiedzi ● układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności ● układa i zapisuje pytania do wywiadu 	zapisuje plan wydarzeń

Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy • rozpoznaje i nazywa sylaby • dzieli wyraz na sylaby • wyróżnia w wyrazach głoski • wskazuje różnicę między literą a głosem • różnicuje samogłoski i spółgłoski • rozpoznaje i nazywa dwuznaki • tworzy rymy 	wyróżnia zdania, wyrazy, samogłoski i spółgłoski
2.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych • łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdanie pojedyncze i zdanie złożone • przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie • przekształca zdania pojedyncze w złożone i odwrotnie • stosuje „i” jako łącznik w zadaniu 	rozpoznaje rodzaje zdań, przekształca je
3.	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia i nazywa czynności • rozumie, że czasownik nazywa czynności • nazywa osoby, rzeczy, zwierzęta, rośliny • rozumie, że rzeczowniki to nazwy osób, rzeczy, zwierząt i roślin • określa cechy osób, rzeczy, zwierząt i roślin • rozumie, że przymiotnik to nazwy cech osób, rzeczy, zwierząt i roślin • rozróżnia rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki 	rozróżnia i poprawnie stosuje wybrane części mowy

	<ul style="list-style-type: none"> ● stosuje je w poprawnej formie ● określa rodzaje rzeczownika w liczbie pojedynczej (męski, żeński, nijaki) ● rozpoznaje czasy czasownika (przeszły, teraźniejszy, przyszły) ● stopniuje przymiotniki ● rozumie, że liczebnik służy do zapisania liczby 	
4.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym ● rozpoznaje wyrazy pokrewne ● rozpoznaje wyrazy o znaczeniu bliskoznacznym ● łączy w pary wyrazy o znaczeniu przeciwnym ● tworzy pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym ● tworzy rodziny wyrazów ● używa wyrazów bliskoznacznym ● podaje przykłady homonimów (wyrazów o różnym znaczeniu i takim samym brzmieniu, np. zamek, piłka, myszka oraz wyrazów o takim samym brzmieniu a różnym znaczeniu, np. morze – może, kod – kot) ● tworzy zdrobnienia i zgrubienia 	rozpoznaje, używa i tworzy wyrazy
5.	<ul style="list-style-type: none"> ● odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą ● określa, który tekst jest notatką, zagadką, listem, życzeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem 	odróżnia i nazywa utwory
Osiągnięcia w zakresie samokształcenia		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● podejmuje próby zapisu nowych, samodzielnie poznanych wyrazów ● sprawdza poprawność zapisu tych wyrazów 	podejmuje próby zapisu nowych wyrazów

	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słownika ortograficznego 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii czy zasobów internetu • rozwija swoje zainteresowania 	korzysta z różnych źródeł informacji
3.	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata • dba o własny rozwój • wybiera charakterystyczne dla siebie strategie uczenia się • tworzy indywidualne strategie uczenia się 	wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów

2. Edukacja matematyczna

Istota edukacji matematycznej prowadzi do stopniowego odkrywania i poznania pojęć podstawowych, takich jak liczba czy działanie arytmetyczne. Proces ten oparty jest na intuicji matematycznej dziecka oraz jego własnych strategiach myślenia. Wiedza matematyczna powinna stopniowo układać się w logicznie powiązany system prowadzący od myślenia konkretno-obrazowego w kierunku myślenia pojęciowego.

	<p style="text-align: center;">Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego</p>	<p style="text-align: center;">Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego</p>
<p>Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych</p>		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • określa i prezentuje wzajemne położenie przedmiotów na płaszczyźnie i w przestrzeni • rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała i drugiej osoby 	określa i nazywa położenie przedmiotu

	<ul style="list-style-type: none"> • określa i prezentuje kierunek ruchu przedmiotów oraz osób • określa położenie przedmiotu na prawo/na lewo od osoby widzianej z przodu (także widzianej na fotografii czy obrazku) • wprowadza kierunki od siebie i od innej osoby • rysuje strzałki we właściwym kierunku • wskazuje i słownie określa kierunki na karcie papieru • posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos • orientuje się na prostych planach i rysunkach schematycznych 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy wielkościowej, np. wielkości, długości czy masy • grupuje obiekty i uzasadnia, dlaczego powinny być razem, dlaczego pasują do siebie • formułuje uogólnienia typu: <i>to pasuje, te obiekty są podobne, te inne</i> • rozumie istotę przeciwieństw • układa obiekty np. patyczki w serie malejące i i wzrastające • wybiera obiekt takiej serii, wskazuje następne i poprzednie • dostrzega stałe następstwa i regularność • wie, które zmiany są odwracalne, a które nie • przewiduje skutki, używając zwrotu <i>jeżeli... to...</i> • sensownie argumentuje 	porównuje przedmioty, dostrzega zmiany
Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • liczy w aspekcie kardynalnym bez odgórnego ustalenia zakresu • ustala równoliczność mimo obserwowanych zmian w układzie elementów (stałość liczby) • rozumie pojęcie stałości miary (długości) 	rozumie pojęcie liczby w aspekcie kardynalnym, porządkowym, miarowym i symbolicznym

	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega związek liczby porządkowej z kardynalną • liczy w aspekcie porządkowym bez odgórnego ustalenia zakresu • określa kolejność, postępując się liczbą porządkową • numeruje obiekty • wie, że każdą liczbę można zapisać 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że kolejna liczba jest o jeden większa od poprzedzającej • określa miejsce liczby w ciągu liczbowym (na chodniczkę liczbowym) • ustala brakujące liczby w ciągu • porównuje liczebność dwóch zbiorów za pomocą dwóch metod: <ul style="list-style-type: none"> ○ przeliczania obiektów ○ łączenia obiektów w pary • używa określeń: <i>tylko samo, więcej, mniej</i> • porównuje liczby • porządkuje liczby od największej do najmniejszej • rozumie sformułowania typu: liczba o 7 większa, liczba o 10 mniejsza • stosuje znaki: $<$, $=$, $>$. • rozkłada liczby na składniki, odkrywa wiele kombinacji rozkładu liczby • wyróżnia liczby parzyste i nieparzyste 	dostrzega i rozumie relacje między liczbami
3.	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje i zapisuje liczby za pomocą cyfr liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona, np. 1 500, 10 000, 800 000 • zamienia zapis słowny liczby na cyfrowy i odwrotnie 	odczytuje i zapisuje liczby

4.	<ul style="list-style-type: none"> ● przelicza obiekty w dostępnym zakresie: <ul style="list-style-type: none"> ○ licząc w różnych kierunkach (od prawej do lewej i od lewej do prawej) ○ licząc obiekty nieuporządkowane ○ licząc od dowolnego obiektu ● liczy w przód i wstecz od podanej liczby po 1, po 2, po 10 itp. ● odróżnia liczenie poprawne od błędnego ● wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby ● wyodrębnia w liczbie: liczby setek, liczby dziesiątek i liczby jedności, a w zapisie liczby: cyfry setek, cyfry, dziesiątek i cyfry jedności 	<p>liczy (wprzód i wstecz) w dostępnym mu zakresie, dostrzegając regularność dziesiętkowego systemu liczenia</p>
Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia, ilustruje je ● wyjaśnia zależności i związki między tymi działaniami ● sprawdza wynik odejmowania za pomocą dodawania i odwrotnie ● sprawdza wynik dzielenia za pomocą mnożenia i odwrotnie ● intuicyjnie korzysta z ich własności ● dodaje i odejmuje na palcach, innych zbiorach zastępczych, w pamięci; zapisuje swoje obliczenia w postaci działania arytmetycznego ● dolicza i odlicza na zbiorach zastępczych lub w myśli ● posługuje się znakami czterech podstawowych działań matematycznych oraz znakiem równości ● ilustruje formuły działań (np. na grafach, w tabelach) i oblicza je ● podejmuje próby obliczania sum i różnic różnymi sposobami 	<p>korzysta z czterech działań matematycznych</p>

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i posługuje się terminologią w zakresie czterech działań matematycznych typu: składniki, suma, czynnik, iloczyn, iloraz itd. dodaje i odejmuje sposobem pisemnym 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci: <ul style="list-style-type: none"> liczbę jednocyfrową liczbę 10 liczbę 100 wielokrotność 10 i 100 (w prostszych przykładach) 	<p> dodaje i odejmuje w pamięci</p>
3.	<ul style="list-style-type: none"> pamięciowo stosuje tabliczkę mnożenia stosuje alternatywne sposoby mnożenia (mnożenie na palcach) podaje z pamięci iloczyn w zakresie tabliczki mnożenia mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20 	<p>posługuje się tabliczką mnożenia</p>
4.	<ul style="list-style-type: none"> oblicza niewiadomą w postaci okienka (uzupełnia okienko) rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) dodaje i odejmuje liczby dwucyfrowe, wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik w razie potrzeby zapisuje cząstkowe wyniki działań oblicza sumy i różnice większych liczb w prostszych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$ mnoży liczby dwucyfrowe przez 2 z możliwością zapisu cząstkowych wyników tych działań 	<p>rozwiązuje równania z niewiadomą, wykonuje obliczenia liczb większych</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • przy obliczeniach stosuje własne strategie • postępuje się w obliczeniach kalkulatorem 	
<p>Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych</p>		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • matematyzuje sytuacje konkretne, rozwiązując czynnościowo proste zadania tekstowe • opisuje różne sytuacje językiem matematyki (np. czynności porządkowe, zabawa) • analizuje i rozwiązuje zadania matematyczne wyrażone na rysunkach, diagramach, tabelach • analizuje i rozwiązuje proste zadania tekstowe w słownie podanej treści • konstruuje i zapisuje odpowiedź do zadania • analizuje i rozwiązuje wybrane złożone zadania tekstowe, które wymagają zastosowania dwóch działań, bądź też są złożone łańcuchowo • podejmuje próby rozwiązania zadań złożonych w jednym zapisie • rozwiązuje nieskomplikowane zadania z treścią, w których trzeba zastosować porównywanie różnicowe, porównywanie ilorazowe • dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania • przekształca zadania jednodziałaniowe • opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób • dostrzega błąd w celowo źle sformułowanym zadaniu tekstowym lub w zadaniu z danymi sprzecznymi • rozwiązuje zadania otwarte (w których jest kilka poprawnych odpowiedzi) • doprowadza do końca rozpoczęte zadanie 	rozwiązuje proste i wybrane złożone zadania tekstowe

2.	<ul style="list-style-type: none"> ● samodzielnie układa zadania z treści do historyjek obrazkowych ● samodzielnie układa pytania do treści zadania ● uzupełnia danymi zadania z niedoborem informacji ● układa zadania z treścią do działania dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia i rozwiązuje je ● tworzy lamigłówki matematyczne ● wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną ● wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych 	samodzielnie układa zadania
Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje – w naturalnym otoczeniu (w tym na ścianach figur przestrzennych) i na rysunkach – figury geometryczne: prostokąt, kwadrat, trójkąt, koło ● wyodrębnia te figury spośród innych figur ● rozpoznaje figury geometryczne położone nietypowo ● rozpoznaje i nazywa wybrane cechy figur geometrycznych ● tworzy figury geometryczne z dostępnych elementów (guma, patyczki) ● rysowuje i obrysowuje szablon figur geometrycznych, wycina je ● rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty), wykorzystując sieć kwadratową ● powiększa i pomniejsza figury geometryczne, np. używając geoplanu, aplikacji komputerowej ● rysuje figury w pomniejszeniu i powiększeniu ● wyróżnia boki i wierzchołki w figurach ● kreśli przy linijce odcinki i łamane 	rozpoznaje figury geometryczne

2.	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje pomiaru dowolnie wybraną wspólną miarą, porównuje wyniki • mierzy długości odcinków • mierzy boki figur geometrycznych • porównuje długość boków prostokątów, przykładając je do siebie • używa linijki • podaje wynik pomiaru, posługując się jednostkami długości: centymetr, metr, milimetr • potrafi odczytać skróty: cm, m, mm, km • wyjaśnia związki między jednostkami długości • posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi • wyjaśnia pojęcie kilometr • mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego • oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym także kwadratu) o danych bokach 	mierzy długość, posługując się jednostkami, oblicza obwody
3.	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, figurach geometrycznych, układach kropek, w sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w otoczeniu dziecka • rysuje drugą połowę figury symetrycznej 	dostrzega symetrię
Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje objekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy • grupuje, tworzy kolekcje, zbiory 	klasyfikuje objekty, dostrzega rytm

	<ul style="list-style-type: none"> ● podaje i uzasadnia warunki klasyfikowania przedmiotów ● segreguje obiekty, biorąc pod uwagę dwie, trzy cechy ● wyodrębnia w zbiorze podzbiór ● wskazuje obiekty, które nie należą do danego zbioru ● wskazuje zbiory puste i zbiory rozłączne ● dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka obecnych w środowisku dziecka ● kontynuuje rozpoczęte układy rytmiczne ● przekłada rytm z jednej reprezentacji na drugą ● uzupełnia luki w prezentowanym rytmie 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● dzieli na dwie i cztery równe części, np. kartkę papieru, czekoladę ● wyróżnia część w podzielonej całości ● używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć ● na konkretnych przedmiotach dokonuje porównań typu: <i>połowa to więcej niż ćwiartka</i> 	dzieli na dwie i cztery równe części
3.	<ul style="list-style-type: none"> ● wykonuje obliczenia pieniężne ● zamienia złote na grosze i odwrotnie ● różnicznia nominały na monetach i banknotach będących aktualnie w obiegu ● wskazuje różnice w sile nabywczej pieniądza ● zna pojęcie długu i konieczność spłacenia go ● oblicza koszt zakupów na podstawie ilości i ceny towarów ● liczy wartość otrzymanej reszty ● odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyswietlającym cyfry w systemie 24-godzinnym) 	wykonuje obliczenia pieniężne, obliczenia dotyczące upływu czasu, mierzy temperaturę, wagi, odmierza płyny, szacuje

- wykonuje proste obliczenia dotyczące upływu czasu
- posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, minuta, sekunda, a także kwadrans, pół godziny
- posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera
- zapisuje daty, np. swojego urodzenia lub datę bieżącą
- posługuje się pojęciami: *jutro, pojutrze, wczoraj, przedwczoraj, za tyle dni, tyle dni temu*
- posługuje się kalendarzem
- porządkuje chronologicznie daty
- nazywa dni tygodnia i miesiące w roku, z zachowaniem właściwej kolejności
- zna liczbę dni w każdym miesiącu
- odczytuje oraz zapisuje znaki rzymskie co najmniej do XII
- odczytuje i zapisuje daty w systemie rzymskim i arabskim
- mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją (również temperatury ujemne, ale bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 3 stopnie mrozu/poniżej zera)
- dokonuje obliczeń związanych z różnicą temperatur
- stosuje określenia: *temperatura wzrosła (o tyle stopni), temperatura obniżyła się (o tyle stopni)*
- zna różne rodzaje termometrów i wie do czego służą
- waży przedmioty
- porównuje ciężary obiektów, stosując określenia: *cięższy, lżejszy, waży tyle samo*
- wnioskuje o tym, że ciężar nie zawsze zależy od wielkości obiektu
- używa określeń: kilogram, dekagram, gram, tona
- dokonuje łatwe obliczenia, używając tych miar
- zna zależności między jednostkami wagi
- odmierza płyny różnymi miarkami

	<ul style="list-style-type: none"> • używa określeń: liter, pół litra, ćwierć litra • potrafi odczytać wybrane skróty, np. kg, zł, gr, min • dokonuje obliczeń szacunkowych w różnych sytuacjach życiowych 	
4.	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje warcaby, szachy i inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego • zna, rozumie i przestrzega zasad tych gier • przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne 	gra w gry planszowe
5.	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata • dba o własny rozwój • tworzy indywidualne strategie uczenia się 	wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów

3. Edukacja społeczna

Istotą edukacji społecznej i jej rezultatem jest odkrycie istnienia określonych procesów zachodzących w otoczeniu uczniów. Ich rozumienie jest zawsze pochodną obserwacji i doświadczenia jako wyniku celowego spostrzegania.

		Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego		
Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje pojęcia: porozumienie, umowa • jest wyrozumiały i tolerancyjny 	dba o relacje społeczne

	<ul style="list-style-type: none"> • współpracuje z innymi w zabawie, sytuacjach życiowych i nauce • wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym – przyjmując rolę lidera zespołu • jest sprawiedliwy i prawdomówny • nie krzywdzi słabszych, pomaga potrzebującym • rozumie relacje między najbliższymi • wywiązuje się z powinności wobec najbliższych • rozumie potrzeby utrzymywania dobrych relacji z kolegami i koleżankami, z sąsiadami w miejscu zamieszkania • jest chętny do pomocy, w tym pomocy koleżeńskiej • komunikuje swoje potrzeby • rozumie, że każdy człowiek ma inne potrzeby • wie, że nie wolno zaspokajać swoich potrzeb kosztem innych osób • dostosowuje swoje oczekiwania do realiów sytuacji • bierze udział w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów • komunikuje się za pomocą nowych technologii 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia dobro od zła • ma świadomość tego, co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami • respektuje normy i reguły postępowania w grupach, do których należy • wyjaśnia, że wszyscy ludzie mają równe prawa i obowiązki • wymienia własne prawa i obowiązki • przestrzega praw i stosuje je w życiu codziennym • ocenia własne postępowanie i innych osób, odnosząc się do poznanych wartości, takich jak: honor, godność, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przepraszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne respektowane przez środowisko szkolne • respektuje prawo innych do wypoczynku 	przestrzega norm społecznych

	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że nie wolno zabierać cudzej własności • dba o przedmioty, które są wspólnym dobrem klasy 	
3.	<ul style="list-style-type: none"> • identyfikuje się z grupą społeczną do której należy: rodzina, klasa w szkole, drużyna sportowa, społeczność lokalna, naród • przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad • przedstawia siebie i grupę, do której należy • zapisuje swój adres, adres szkoły, zawód i miejsce pracy rodziców • rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, a które wzbudzają jego zainteresowanie, np. drużyny i kluby sportowe, zespoły artystyczne, a także inne narodowości • uczestniczy w wyborach do samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole • wymienia przykłady powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, np. stowarzyszenia pomocy chorym i niepełnosprawnym dzieciom, organizacje ekologiczne, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, takich jak miasta i państwa czy Unia Europejska • szanuje zwyczaje i tradycje różnych grup społecznych i narodów • przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt w różnych regionach Polski, a także w różnych krajach 	wie, że jest częścią społeczności
4.	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady bezpiecznego organizowania zabaw • zna zagrożenia ze strony innych ludzi • potrafi powiadomić o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie • postępuje się danymi osobistymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób • jest powściągliwy w używaniu takich danych w sytuacjach nowych i wirtualnych 	dba o bezpieczeństwo swoje i grupy

Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym	zna legendy, symbole, wybrane święta narodowe, sławnych Polaków
<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego • wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych • opowiada ciekawostki historyczne dotyczące regionu, kraju, wyróżniając w nich postaci fikcyjne i realne • rozpoznaje godło, barwy, hymn narodowy, mundur wojskowy • ma poczucie przynależności narodowej • zna pełną nazwę swojej ojczyzny • uczestniczy w świętach narodowych i innych ważnych dniach pamięci narodowej • wykonuje kokardę narodową, biało-czerwony proporczyk • rozpoznaje wybrane polskie stroje ludowe • zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt • wymienia imiona i nazwiska, np. pierwszego władcy i króla Polski, obecnego prezydenta • wymienia nazwy dawnych stolic Polski (Gniezno, Kraków) • zna wybrane obiekty zabytkowe Polski • wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich • opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka • jest świadomy, że stosuje w swej aktywności dorobek minionych epok, np. cyfry arabskie i rzymskie, papier, mydło, instrumenty muzyczne • przedstawia wybrane postacie historyczne • prezentuje informację o wielkich Polakach: królowa Jadwiga, król Stefan Batory, astronom Mikołaj Kopernik, malarz Jan Matejko, noblistka Maria Skłodowska-Curie, alpinistka Wanda Rutkiewicz, papież Jan Paweł II, nauczycielka-cichociemna gen. Elżbieta Zawadzka „Zośka” 	

2.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie, że jego miejscowość jest częścią Polski ● zna status administracyjny swojej miejscowości ● przedstawia wybrane legendy dotyczące regionu, w którym mieszka ● ma wiedzę o zabytkach, miejscach pamięci narodowej w swojej miejscowości ● rozpoznaje wybrane stroje ludowe, np. związane z regionem, w którym mieszka ● rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, miejscowości, w której mieszka ● wyjaśnia pojęcie „patron” ● na bieżąco zna aktualne wydarzenia organizowane przez szkołę, społeczność lokalną ● opowiada historię własnej rodziny 	interesuje się historią własnej miejscowości, własnej rodziny
----	---	---

4. Edukacja przyrodnicza

Istotą edukacji przyrodniczej jest kształtowanie postaw szacunku dla środowiska przyrodniczego, rozumienie zjawisk zachodzących w przyrodzie oraz odkrycie siebie jako jej istotnego, integralnego elementu.

<p style="text-align: center;">Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego</p> <p>Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego</p>	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
1.	rozpoznaje popularne gatunki roślin i zwierząt
<ul style="list-style-type: none"> ● rozpoznaje w swoim otoczeniu popularne gatunki roślin i zwierząt ● rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka się w polskim środowisku przyrodniczym ● rozpoznaje popularne egzotyczne gatunki roślin i zwierząt ● rozpoznaje gatunki roślin i zwierząt objęte ochroną ● dostrzega różnicę między gatunkami, np. odróżnia ssaki od ptaków 	rozpoznaje popularne gatunki roślin i zwierząt

	<ul style="list-style-type: none"> • wie, czym zajmuje się ornitolog • rozpoznaje rośliny trujące, np. grzyby, zna zasady zachowania się w przypadku zatrucia • wyjaśnia zmiany zachodzące w życiu roślin i zwierząt w zależności od pór roku • zna typy lasów (liściasty, iglasty, mieszany) • potrafi wskazać zagrożenia wynikające z kontaktu z niebezpiecznymi lub chorymi zwierzętami, wie jak należy się wtedy zachować • wymienia nazwy gatunków uprawianych i hodowlanych w Polsce • wymienia przykłady szkodników i sprzymierzeńców człowieka • zna podstawowe elementy budowy i funkcjonowania wybranych roślin i zwierząt • rozróżnia zwierzęta roślinożerne, mięsożerne i wszystkożerne • rozumie istotę łańcucha pokarmowego, podaje jego przykłady 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i wyróżnia cechy ekosystemów, takich jak: łąka, jezioro, rzeka, morze, pole, staw, las, las gospodarczy • określa składowe i funkcje ekosystemu na wybranym przykładzie, np. las, warstwy lasu, polany, torfowiska, martwe drzewo w lesie • opisuje rośliny występujące w różnych warstwach lasu 	rozpoznaje i wyróżnia cechy wybranych ekosystemów
3.	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi proste hodowle roślin • wie, jakie warunki są potrzebne do ich prawidłowego wzrostu • opisuje poszczególne fazy rozwoju rośliny • zna wybrane narzędzia ogrodnicze • potrafi opowiedzieć o pracach prowadzonych przez człowieka w gospodarstwie rolnym, na polu, na łące, w sadzie, w ogrodzie w kolejnych porach roku • przedstawia zasady opieki nad zwierzętami domowymi, hodowlanymi i innymi 	prowadzi proste hodowle, obserwacje, doświadczenia, eksperymenty

	<ul style="list-style-type: none"> ● planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych ● stawia i weryfikuje hipotezy ● tworzy notatki z obserwacji ● wyjaśnia istotę obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego ● odszukuje w różnych w dostępnych zasobach, w tym w internecie, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego, potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia, obserwacji, doświadczenia, eksperymentu ● opiekuje się zwierzętami domowymi (jeżeli ma) lub zajmuje się hodowlą zwierząt prowadzoną w klasie 	
4.	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje wybrane miejsca ochrony przyrody ● wskazuje wybrane parki narodowe, pomniki przyrody w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie ● wie, jaką rolę odgrywają rezerwy i pomniki przyrody ● segreguje odpady i ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania ● stosuje opakowania przyjazne środowisku ● oszczędza energię elektryczną i wodę ● wyjaśnia pojęcie recyklingu, wie co może powstać z przetworzenia wybranych surowców, odpadów ● chroni przyrodę, np. nie śmieci, szanuje rośliny, pomaga zwierzętom przetrwać zimą ● wskazuje zniszczenia w przyrodzie dokonane przez człowieka, np. wypalanie łąk, kłusownictwo, katastrofy ekologiczne ● przyjmuje postawę proekologiczną, np. uczestniczy w akcjach ekologicznych, obchodach Światowego Dnia Ziemi 	chroni przyrodę, segreguje odpady

Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, ochrony środowiska, bezpieczeństwa i odpoczynku		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów ludzi znanych z miejsca zamieszkania oraz zawodów użyteczności publicznej, np. nauczyciel, żołnierz, strażak, lekarz, pielęgniarz czy leśnik ● rozumie istotę pracy w służbach mundurowych czy medycznych 	opisuje wybrane zawody
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● posługuje się numerami telefonów alarmowych ● formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: Policji, Pogotowia Ratunkowego, Straży Pożarnej ● posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia ● reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia, jego lub innej osoby ● reaguje na niepokojące objawy mogące świadczyć o chorobie 	stosownie zachowuje się w sytuacji zagrożenia
3.	<ul style="list-style-type: none"> ● dba o higienę i estetykę własną i otoczenia ● wymienia wartości odżywcze produktów żywnościowych ● ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia ● wymienia grupy produktów żywnościowych (nabiał, warzywa, mięsa) ● orientuje się w piramidzie żywienia i położeniu poszczególnych produktów ● ma świadomość wartości spożywania odpowiedniej ilości płynów, głównie wody ● ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych ● rozumie, na czym polega <i>zdrowy styl życia</i> ● zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych ● zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze ● przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia 	dba o zdrowie, higienę oraz estetykę, rozumie znaczenie odpowiedniej diety

	<ul style="list-style-type: none"> ● zna sposoby przechowywania żywności ● ubiera się odpowiednio do stanu pogody ● poszukuje informacji na temat pogody, wykorzystując np. internet ● zna podstawowe zasady zapobiegania chorobom 	
4.	<ul style="list-style-type: none"> ● stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole ● zna i odnajduje drogę ewakuacyjną ● rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw ● zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą ● rozróżnia wybrane, podstawowe znaki drogowe ● stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w miejscach publicznych ● stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku ● ma świadomość istnienia zagrożeń ze środowiska naturalnego, np. nagła zmiana pogody, huragan, ulewne deszcze, burza, susza oraz ich następstwa: powódź, pożar, uderzenie pioruna ● określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach ● ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej, publicznej ● odróżnia opinie od faktów ● sprawdza informację, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi ● stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych ● rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami ● stosuje zasady etykiety ● ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka 	zna i stosuje zasady bezpieczeństwa

Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● określa położenie i warunki naturalne swojej miejscowości oraz okolicy ● opisuje charakterystyczne formy terenu, składniki przyrody, charakterystyczne miejsca, np. miejsce pamięci narodowej, najważniejsze zakłady pracy, w tym ważniejsze przedsiębiorstwa produkcyjne i usługowe, interesujące zabytki, pomniki, tereny rekreacyjne, parki krajobrazowe, parki narodowe 	charakteryzuje własną miejscowość
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, główne miasta, rzeki, nazwy krain geograficznych ● zna kraje sąsiadujące z Polską, opisuje ich położenie ● nazywa i odnajduje na mapie wybrane kraje Unii Europejskiej ● rozumie legendę mapy fizycznej ● czyta proste plany ● nazywa i wskazuje główne i pośrednie kierunki świata, w tym na mapie ● odczytuje podstawowe znaki kartograficzne map, z których korzysta ● za pomocą komputera, wpisując poprawny adres, wyznacza np. trasę przejazdu rowerem ● wyznacza kierunki główne w terenie na podstawie cienia ● wymienia nazwę stolicy Polski ● wymienia charakterystyczne obiekty Warszawy ● wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju ● wskazuje na mapie jej położenie ● rozpoznaje i wskazuje typowe krajobrazy Polski (nizinny, wyżynny, nadmorski, górski, rolniczy, przemysłowy) 	korzysta z mapy fizycznej Polski, czyta proste plany, orientuje się w terenie

3.	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia charakterystyczne dla Polski dyscypliny sportowe, gospodarze lub inne, np. artystyczną działalność człowieka, w której Polska odnosi sukcesy lub z niej słynie • wskazuje osobę lub grupę osób, która aktualnie przynosi splendor Polsce (np. drużyna sportowa, piłkarze, skoczkowie narciarscy) 	wymienia sukcesy Polski
4.	<ul style="list-style-type: none"> • obserwuje pogodę • zna składniki pogody (temperatura, wiatr, zachmurzenie, opady, ciśnienie atmosferyczne) • zna i w miarę możliwości używa urządzeń służących do obserwacji i pomiaru zjawisk atmosferycznych • rozpoznaje podstawowe rodzaje opadów (deszcz, grad, mgła) • prowadzi obrazkowy kalendarz zjawisk atmosferycznych • dostrzega niebezpieczeństwo wynikające z braku opadów deszczu lub ich nadmiaru (powódzie, susze) • wskazuje zagrożenia wynikające z niebezpiecznych zjawisk meteorologicznych (huragan, śnieżyce, powódzie, uderzenie pioruna) • zna zasady zachowania się człowieka wobec tych zjawisk • zna pory roku i ich charakterystyczne cechy • ma świadomość różnic wiosennej i jesiennej oraz przesilenia letniego i zimowego • wyjaśnia zależność zjawisk atmosferycznych od pór roku • rozpoznaje stany skupienia wody (parowanie, skraplanie, zamrażanie) • opisuje krążenie wody w przyrodzie • rozumie zapowiedź pogody w radio i telewizji 	określa pogodę i jej elementy
5.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje nazwy planet w Układzie Słonecznym • przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym 	wie, że Ziemia jest częścią Układu Słonecznego

	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie zależność między ruchem obiegowym Ziemi wokół Słońca a porami roku ● rozumie zależność między ruchem wirowym Ziemi wokół własnej osi a następstwem dni i nocy ● rozumie wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi ● podaje przykłady innych ciał niebieskich (planety, gwiazdy, Księżyc) 	
--	---	--

5. Edukacja plastyczna

Istotą edukacji plastycznej jest umożliwienie dzieciom postrzegania wartości wizualnych, które zawarte są w otoczeniu oraz naturze. Uczeń przez ich przeżywanie rozwija swoją sferę duchową.

Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego		Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● wyróżnia kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe ● wyróżnia wielkość i proporcje, położenie obiektów i elementów złożonych ● dostrzega różnice i podobieństwa w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt ● wyróżnia barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę ● dostrzega i wyróżnia cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy ● dostrzega i wyróżnia cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się 	<p>wyróżnia cechy reprezentatywne w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach</p>

2.	<ul style="list-style-type: none"> ● określa w swoim otoczeniu kompozycje obiektów i zjawisk <ul style="list-style-type: none"> ○ zamknięte, np. mozaiki na dywanie, rytmy na przedmiotach użytkowych ○ otwarte, np. chmury, papiery ozdobne, pościel, firany, tapety ○ kompozycje o budowie symetrycznej ○ kompozycje o układzie rytmicznym ● umie rozplanować pracę na płaszczyźnie ● tworzy kompozycje na płaszczyźnie i w przestrzeni ● uwzględnia w pracach plastycznych wielkość, proporcje i układ obiektów 	rozpoznaje rodzaje kompozycji
Osiągnięcia w zakresie działalności plastycznej i ekspresji twórczej		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● stosuje określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne ● podejmuje działalność twórczą, posługując się takimi środkami wyrazu plastycznego jak: kształt, barwa, faktura ● tworzy prace służące kształtowaniu własnego wizerunku, np. odzwierciedlające nastroj, wydarzenie, przeżycie ● rysuje z wykorzystaniem różnych narzędzi pisarskich: kredką, kredą, ołówkiem, patykiem (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem ● maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich i okrągłych), palców, stempli ● rozpoznaje i nazywa barwy, w tym barwy podstawowe, kolory pochodne, barwy ciepłe i zimne ● wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp. ● modeluje (konstruuje i lepi) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych zarówno z materiałów naturalnych, jak i przemysłowych ● powieła za pomocą kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego np. z korka, ziemniaka i innych tworzyw, a także z wykorzystaniem prostych programów komputerowych 	wypowiada się, używając różnych technik plastycznych na płaszczyźnie i w przestrzeni

	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej i naukowej • wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów, zachowań, np. prezent, zaproszenie • ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem i muzyką • wykorzystuje utwór literacki, muzyczny, sztukę teatralną, zmiany w przyrodzie w różnych porach roku do wyrażania siebie • realizuje proste projekty w zakresie upowszechniania kultury w środowisku szkolnym 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • realizuje projekty w zakresie form użytkowych • korzysta z narzędzi multimedialnych • tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory • fotografuje i tworzy kolekcje fotografii 	tworzy sztukę użytkową, korzysta z komputera
Osiągnięcia w zakresie recepcji sztuk plastycznych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z przekazów medialnych w zakresie pozyskiwania informacji o wybranych dziedzinach sztuki • rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźba • rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramika, hafciarstwo, architektura, grafika komputerowa • poznaje i ogląda dzieła sztuki, wykorzystując media 	nazywa dziedziny sztuk plastycznych
2.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa • rozpoznaje i nazywa wybrane przykłady dzieł wielkich artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swego pochodzenia lub innych 	nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych

	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki opisuje cechy charakterystyczne tych dzieł 	
3.	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się elementarnymi terminami działalności twórczej wyjaśnia pojęcia: <i>oryginał</i> czy <i>kopia obrazu</i> lub <i>rzeźby</i>; <i>reprodukcja</i> wyjaśnia pojęcie <i>miniatura obrazu</i> lub <i>rzeźby</i> wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych, placówek kultury działających w środowisku lokalnym posługuje się elementarną wiedzą o prawach autorskich wypowiada się na temat wybranych dziedzin sztuki wypowiada się na temat różnych tekstów kultury, np. film, reklama, plakat 	rozumie wybrane pojęcia plastyczne

6. Edukacja techniczna

Istotą edukacji technicznej jest praca dziecka, a podejmowane przez dziecko zadania techniczne prowadzić mają do konstrukcji form użytkowych. Nadrzędna wartość zadań technicznych to określone umiejętności oraz sprawności techniczne, w tym manualne.

	Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy		
1.	<ul style="list-style-type: none"> rozumie potrzebę organizowania działania technicznego podczas prac technicznych planuje kolejne czynności przedstawia własny pomysł rozwiązań technicznych 	planuje i organizuje swoją pracę z zachowaniem bezpieczeństwa

	<ul style="list-style-type: none"> ● realizuje własne projekty/prace samodzielnie i współdziałając w grupie ● utrzymuje ład i porządek w miejscu pracy ● sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymaniu porządku ● dobiera odpowiednie materiały oraz narzędzia ● organizując pracę, wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie zgodnie z ich przeznaczeniem i zasadą użycia ● zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych ● bezpiecznie porusza się po drogach, także rowerowych ● bezpiecznie korzysta ze środków komunikacji miejskiej 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność, umiar w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń ● ocenia pracę własną i dostrzega osobisty progres 	ocenia pracę
Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● odczytuje podstawowe informacje techniczne ● korzysta z prostych instrukcji i schematów ● stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną ● orientuje się w sposobach wytwarzania przedmiotów codziennego użytku: jak są zrobione meble, domy, sprzęt gospodarstwa domowego, pojazdy itp. ● wypowiada się na temat dawnych i obecnych sposobach wykorzystania sił przyrody: wiatru, wody ● wypowiada się na temat dawnych i obecnych sposobów oświetlania 	odczytuje i podaje podstawowe informacje

	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat podstawowych urządzeń mechanicznych i elektrycznych wymienia i opisuje pojazdy transportowe: samochody, statki, samoloty 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje przedmioty użytkowe, dekoracyjne i modele techniczne stosuje połączenia nierozłączne, tj. klei, wiąże, szyje, zszywa zszywkami, skleja taśmą itp. stosuje połączenia rozłączne, tj. spina spinaczami biurowymi, wiąże sznurkiem lub wstążką ozdobną tworzy z użyciem technik origami, nacinanych modeli kartonowych wykorzystuje prąd elektryczny: lampion, dekoracja świeteczna stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń technicznych wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania odmierza potrzebną ilość materiału tnie papier, tekturę montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych, majsterkuje 	wykonuje przedmioty użytkowe, w tym według własnego planu
Osiągnięcia w zakresie stosowania narzędzi i obsługi urządzeń technicznych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia działanie i funkcje narzędzi i urządzeń wykorzystywanych w gospodarstwie domowym i w szkole postępuje się bezpiecznie prostymi narzędziami pomiarowymi, urządzeniami z gospodarstwa domowego, a także z urządzeniami dostępnymi w szkole, np. latarka, odkurzacz zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych wie jak należy zachować się w sytuacji wypadku, np. umie powiadomić dorosłych, zna telefony alarmowe 	postępuje się bezpiecznie prostymi urządzeniami

7. Edukacja informatyczna

Istotą edukacji informatycznej jest wprowadzenie dziecka w świat języka informatyki. Praca z urządzeniem (np. komputerem, tabletem) powinna w miarę możliwości dotyczyć wszelkich zadań i ćwiczeń w zakresie treści wszystkich edukacji.

	Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
	Osiągnięcia w zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● intuicyjnie stosuje „liniową kolejność” podczas układania sekwencji zdarzeń ● układa w logicznym porządku obrazki, sekwencje elementów ● układa w logicznym porządku: obrazki, teksty, polecenia (instrukcje) składające się m.in. na codzienne czynności ● wykorzystuje liczmany, gry planszowe ● rozpoznaje problem, stawia odpowiednie pytania ● rozpoznaje błędy logiczne ● wyciąga wnioski ● argumentuje ● dobiera narzędzia programu graficznego, edytora tekstu adekwatne do osiągnięcia zamierzonego celu 	dostrzega logiczne związki
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● koduje, przedstawia symbole i znaki (początkowo bez użycia komputera) ● formułuje polecenia, tworzy proste instrukcje ● tworzy polecenie lub sekwencje poleceń dla określonego planu działania prowadzące do osiągnięcia celu 	buduje plan działania

	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem na wybranej płaszczyźnie • tworzy sekwencje poleceń w celu sterowania obiektem na ekranie komputera 	rozwiązuje problemy
3.	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje rozkładu problemu na składowe danego problemu (dekompozycji) • dostrzega prawidłowości (analizuje) • ocenia rzetelność danych, eliminuje nieistotne elementy (abstrahuje) • rozwiązuje problem krok po kroku (tworzy algorytm) • rozwiązuje rebusy, zadania, zagadki i łamigłówki prowadzące do odkrywania algorytmów • przygotowuje zagadki i łamigłówki dla kolegów 	
Osiągnięcia w zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje właściwe komunikaty • dobiera narzędzia programu graficznego, edytora tekstu adekwatne do osiągnięcia zamierzonego celu • postępuje się prostym programem graficznym (np. Paint – wykorzystuje paletę kolorów, przybornik, pasek narzędzi tekstowych) • programuje wizualnie pojedyncze polecenia • programuje wizualnie według instrukcji • programuje wizualnie sekwencje sterujące obiektem na ekranie komputera bądź innego urządzenia cyfrowego • programuje wizualnie proste sytuacje, historyjki lub animacje według pomysłów własnych i pomysłów opracowanych wspólnie z innymi uczniami (np. Photo Story) 	<p>programuje i rozwiązuje problemy, wykorzystując komputer i inne urządzenia cyfrowe</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> • zna zasady tworzenia polskich znaków (liter) • dobiera kolor, styl, rodzaj czcionki we wskazanym edytorze • planuje czynności, zachowując kolejność działania 	<p>tworzy, wykorzystując komputer w sposób funkcjonalny</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy proste rysunki, dokumenty tekstowe, łącząc tekst z grafiką, np. zaproszenia, dyplomy, ulotki, ogłoszenia • powiększa, zmniejsza, kopiuje, wkleja i usuwa elementy graficzne i tekstowe – doskonalą przy tym umiejętności pisanie, czytania, rachowania i prezentowania swoich pomysłów 	
3.	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje efekty swojej pracy we wskazanym miejscu • zapisuje i sprawnie odnajduje własne dane (pliki, foldery) • dostrzega korzyść z przechowywania danych 	zapisuje własne dokumenty
Osiągnięcia w zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat urządzeń informatycznych, np. modele komputerów, laptopów, telefonów komórkowych, smartfonów • dostrzega współdziałanie różnych urządzeń (np. tablet, smartfon, laptop, komputer stacjonarny, drukarka, skaner...) • włącza i wyłącza komputer, loguje się do sieci, wylogowuje się, uruchamia płyty i inne nośniki • posługuje się komputerem lub innym urządzeniem cyfrowym oraz urządzeniami zewnętrznymi przy wykonywaniu zadania; • rozumie znaczenie kombinacji różnorodnych klawiszy w grach komputerowych • kojarzy działanie komputera lub innego urządzenia cyfrowego z efektami pracy z oprogramowaniem • dostrzega znaczenie komputera jako narzędzia ułatwiającego naukę i pracę 	posługuje się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi
2.	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z wyszukiwarek internetowych • zna i stosuje wybrane aplikacje edukacyjne • korzysta z udostępnionych mu stron i zasobów internetowych 	korzysta z zasobów internetu

Osiągnięcia w zakresie rozwijania kompetencji społecznych	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● pracuje w grupie i w parach ● dba o sprzęt i utrzymuje porządek w miejscu pracy ● posiada krytyczny (analityczny) stosunek do efektów swojej pracy ● dąży do celu, cierpliwie oczekuje efektu ● pomaga kolegom w rozwiązywaniu drobnych problemów ● współpracuje z uczniami, wymienia się z nimi pomysłami i doświadczeniami, wykorzystując technologię ● wykorzystuje możliwości technologii do komunikowania się w procesie uczenia się
Osiągnięcia w zakresie przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie konieczność robienia przerw podczas pracy z komputerem (zna fizyczne i psychiczne skutki długotrwałego korzystania z komputera i innych urządzeń cyfrowych) ● zna zasady bezpiecznego korzystania z internetu ● posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami ● określa rzetelność danych i wiarygodność źródeł informacji ● rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania innych osób (również uczniów) korzystających z technologii, zwłaszcza w sieci internet ● przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób i związanych z bezpieczeństwem w internecie ● udostępnia wyłącznie bezpieczne dane
	współpracuje, dzieli się pomysłami i efektami pracy
	przestrzega prawa i zasad bezpieczeństwa

8. Edukacja muzyczna

Istotą edukacji muzycznej jest doskonalenie percepcji słuchowej, sfery emocjonalnej, wrażliwości estetycznej i ekspresji twórczej. Muzykowanie wspiera motywację do działań grupowych oraz wpływa na nastrój uczniów, co ma istotne znaczenie w procesie organizacji i integracji grupy.

	Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki		
1.	<ul style="list-style-type: none">● słucha, poszukuje źródeł dźwięku i je identyfikuje● słucha różnych odmian muzyki (muzyka ludowa, rozrywkowa, klasyczna)● słucha muzyki w połączeniu z aktywnością ruchową, gestami dźwiękotwórczymi: klaskanie, pstrykanie, tupanie, uderzanie o uda itp. oraz z towarzyszeniem prostych opracowań instrumentalnych● reaguje na sygnały muzyczne w różnych sytuacjach zadaniowych● wykonuje ilustracje plastyczne do słuchanej muzyki● słucha w skupieniu krótkich utworów muzycznych, słuchowisk● kulturalnie i z uwagą śledzi występy kolegów, odpowiednio zachowuje się na koncercie muzycznym● właściwie zachowuje się podczas słuchania hymnu narodowego● rozpoznaje podstawowe formy muzyczne AB, ABA● wypowiada się na temat swoich upodobań muzycznych	słucha muzyki

2.	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia dźwięki muzyki, np. wysokie-niskie, długie-krótkie, ciche-głośne • odróżnia głosy ludzkie: sopran, bas • rozpoznaje brzmienie wybranych instrumentów muzycznych, np. gitary, fortepianu, trąbki; nazywa je • rozróżnia muzykę wykonywaną przez zespół, solistę, chór, orkiestrę • rozróżnia na podstawie słuchanego utworu muzykę: smutną, wesołą, skoczną, marszową itp. • rozróżnia style muzyczne (muzyka klasyczna, ludowa, rozrywkowa) 	rozdziela rodzaje muzyki i jej elementy
Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa różne zestawy głosek, sylab • wykorzystuje poznane melodie i tworzy własne • naśladuje odgłosy zwierząt • powtarza nieskomplikowaną melodię • nuci poznane melodie • śpiewa piosenki podczas zabawy, nauki, uroczystości szkolnych, świąt w tym świąt narodowych • realizuje sylabami rytmicznymi proste rytmy i wzory (tataizacja) • śpiewa indywidualnie i w zespole piosenki ze słuchu • śpiewa śpiewanki, rymowanki, piosenki i pieśni charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich • śpiewa kilka utworów patriotycznych i historycznych • śpiewa, dbając o prawidłową postawę, artykulację i oddech, przy zachowaniu naturalnej skali głosu • rozpoznaje i śpiewa hymn Polski • śpiewa hymn szkoły (jeśli taki jest) 	śpiewa

	<ul style="list-style-type: none"> • śpiewa kilka wybranych krótkich piosenek w języku obcym • improwizuje głosem melodie do imion, nazw własnych • śpiewa nazwami solmizacyjnymi wzory melodii do różnych dźwięków 	
Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ruchem treść muzyczną (np. dynamikę, nastrój, wysokość dźwięku, tempo, artykulację) oraz treść pozamuzyczną (np. fabułę, odczucia, przekład znaczeniowy słów) • interpretuje gestem, ruchem schematy rytmiczne • tworzy improwizacje ruchowe inspirowane wyliczankami, rymowankami i rytmizowanymi tekstami • reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany, zmiany tempa, metrum i dynamiki (maszeruje, biega, podskakuje) • wskazuje ruchem lub gestem kolejne części form muzycznych AB, ABA 	interpretuje ruchem
2.	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje płąsy • porusza się i tańczy według utworzonych przez siebie układów ruchowych z rekwiizytem, bez rekwiizytu do muzyki i przy muzyce • tworzy sekwencje i układy poruszania się do ulubionych przez siebie utworów muzycznych, wykorzystuje je do animacji i zabawy w grupie • tańczy według układów ruchowych charakterystycznych dla wybranych tańców (w tym integracyjnych, ludowych polskich oraz innych krajów Europy i świata) 	płasa i tańczy
Gra na instrumentach muzycznych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • gra zadane przez nauczyciela i własne schematy rytmiczne 	gra tematy rytmiczne,

	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje tematy rytmiczne wybranych, znanych utworów muzycznych (ludowych, popularnych, dziecięcych, klasycznych, wokalnych, instrumentalnych, polskich i zagranicznych) z użyciem instrumentów perkusyjnych wykonuje instrumenty m.in. z materiałów naturalnych i innych wykorzystuje własnoręcznie zrobione instrumenty do akompaniamentu, realizacji dźwięku podczas zabaw i zadań edukacyjnych, organizacji koncertów i przedstawień teatralnych improwizuje rytmy do wiersza oraz na podany temat wykorzystuje akompaniament do śpiewu stosuje gesty dźwiękotwórcze (np. tupanie, klaskanie, pstrykanie, uderzanie o uda) 	<p>akompaniuje z wykorzystaniem instrumentów</p>
2.	<ul style="list-style-type: none"> gra melodie piosenek i utworów instrumentalnych, do wyboru: na dzwoneczkach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fleciku polskim potrafi zagrać dźwięki ciche i głośnie (dynamika) potrafi zagrać dźwięki długie i krótkie (agogika) eksperymentuje muzycznie przy użyciu np. patyczków, pudełek, papieru, trawy, piszczałek, gwizdków, kogucików na wodę) eksperymentuje i poszukuje dźwięków, fragmentów znanych melodii przy użyciu np. dzwoneczków, ksylofonu, fletu podłużnego, flażoletu – flecika polskiego improwizuje głosem i grą na instrumentach według ustalonych zasad tworzy proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów 	<p>gra melodie piosenek i utworów instrumentalnych, eksperymentuje</p>
<p>Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku</p>		
1.	<ul style="list-style-type: none"> wie, że muzykę można zapisać i odczytać określa różne formy zapisu dźwięków, muzyki, np. nagranie przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu, czy zapisu przy pomocy tonacji muzycznej 	<p>zna i stosuje różne formy zapisu dźwięku, korzysta z nich</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ● zapisuje w zabawie z instrumentami perkusyjnymi dźwięki, np. poprzez układ piktogramów, klocek rytmicznych, kolorów, liczb, obrazków ● szyfruje, koduje, wykorzystuje utworzony zapis w zabawie ● zapisuje wysokość dźwięków za pomocą nut (sol, mi, la, re, do) ● rozpoznaje, nazywa i reaguje na niektóre znaki notacji muzycznej (metrum, klucz wiolinowy, półnuty, ćwierćnuty i odpowiadające im pauzy) ● korzysta z wybranego zapisu melodii w czasie gry na instrumencie: dzwonkach, ksylofonie, flecie podłużnym, flażolecie – fleciku polskim 	
--	---	--

9. Wychowanie fizyczne

Istotą wychowania fizycznego jest zaspokojenie u dzieci naturalnej potrzeby ruchu i kształtowanie prawidłowej postawy ciała poprzez różnorodne gry, zabawy i ćwiczenia ogólnorozwojowe. Uświadamianie dzieciom korzyści płynących z aktywności fizycznej człowieka; kształtowanie postaw prozdrowotnych.

	<p>Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego</p>	
<p>Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego</p>		
<p>Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia</p>		
<p>1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● utrzymuje w czystości ręce i ciało ● dba o prawidłową postawę ciała, np. stojąc, siedząc w ławce ● przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu, wykonuje te czynności sprawnie, samodzielnie i w stosownym momencie ● dostosowuje strój do rodzaju pogody i pory roku w trakcie zajęć ruchowych odpowiednio na świeżym powietrzu i w pomieszczeniu 	<p>dba o higienę osobistą i zdrowie</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia • przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu • ma świadomość systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej • akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu • zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej koleżanek i kolegów, którzy są uczestnikami zabawy • respektuje prawo każdego człowieka do indywidualnego tempa rozwoju • radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo np. drużyny przeciwnej • ma świadomość, iż sukces w zabawie i grze ruchowej odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu 	wykazuje się zrozumieniem i tolerancją
Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie jednonoż, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad kłęczy, skrzyżny, skulony, prosty • pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne • biega z wysokim unoszeniem kolan • biega w połączeniu ze skokiem, przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki, z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego, • biega w różnym tempie • realizuje marszobieg • rzuca i podaje jednorącz w miejscu i w ruchu, oburącz do przodu, znad głowy piłką małą i dużą • rzuca małymi przyborami na odległość i do celu 	przyjmuje pozycje do ćwiczeń, biega, skacze, rzuca i podaje

	<ul style="list-style-type: none"> ● skacze jednonóż i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała ● skacze w dal dowolnym sposobem ● skacze przez skankę ● wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę ● wykonuje naskoki i zeskokki, skoki zajęcze 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> ● wykonuje skłony, skrętoskłony, przetaczanie, czołganie, podciąganie ● wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ● wspina się, np. na drabinkę ● mocuje się, np. w parach w pozycjach niskich i wysokich ● wykonuje podnoszenie i przenoszenie przyborów 	wykonuje ćwiczenia zwinnościowe
3.	<ul style="list-style-type: none"> ● wykonuje przewrót w przód z przysiadu podpartego ● wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej ● samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wadom postawy 	wykonuje przewrót w przód, ćwiczenia równoważne i ćwiczenia zapobiegające wadom postawy
Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach zespołowych, zawodach sportowych ● reaguje ruchem na różne sygnały, np. wizualne, dźwiękowe ● organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez ● uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek ● wykonuje prawidłowo elementy charakterystyczne dla gier zespołowych: rzuty i chwyt ringo, podania piłki do partnera jednorącz, oburącz w miejscu lub w ruchu, odbicia piłki, kożłowanie w miejscu i w ruchu, podania piłki w miejscu i w ruchu, prowadzenie piłki, strzał do celu ● układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy 	uczestniczy w zabawach i grach zespołowych, wykonując prawidłowo ich elementy

	<ul style="list-style-type: none"> • jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. hulajnodze, rolkach, rowerze, sankach, łyżwach 	
2.	<ul style="list-style-type: none"> • respektuje przepisy, reguły zabaw i gier ruchowych • respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolnarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może stwarzać zagrożenie bezpieczeństwa • gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu • przestrzega zasad bezpiecznego zachowania się w trakcie zajęć ruchowych • posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem • wybiera bezpieczne miejsce do zabaw 	zna reguły i ich przestrzega

10. Edukacja językowa. Język obcy nowożytny

Istotą edukacji językowej (język obcy nowożytny) jest przyczynianie się do wszechstronnego rozwoju dziecka, a nie celu samego w sobie. Istotne jest, aby pomóc uczniom rozbudzić w sobie pozytywne nastawienie do nauki języka obcego oraz budować postawę otwartości i szacunku wobec różnorodności języków, kultur i narodowości.

	<p style="text-align: center;">Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego</p>	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
	<p>Uczeń posługuje się bardzo podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego i jego najbliższego otoczenia, umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie następujących tematów:</p>	
1.	<p>Poznaje i stosuje słownictwo z tematyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ja i moi bliscy (rodzina, przyjaciele) • moje miejsce zamieszkania (mój dom, moja miejscowość) • moja szkoła 	posługuje się podstawowym słownictwem dotyczącym ucznia i jego otoczenia

	<ul style="list-style-type: none"> ● popularne zawody ● mój dzień, moje zabawy ● jedzenie ● sklep ● mój czas wolny i wakacje ● święta i tradycje, mój kraj ● sport ● moje samopoczucie ● przyroda wokół mnie ● świat baśni i wyobraźni 	
<p>Uczeń rozumie bardzo proste wypowiedzi ustne, artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka</p>		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● realizuje proste zadania w parach (np. memory), podejmuje próby zabaw w zespole ● reaguje na polecenia (początkowo podkreślone gestem) ● wykonuje proste czynności nazwane przez nauczyciela ● rozumie proste pochwały i zachęty podawane w języku obcym ● rozumie sens krótkich wypowiedzi, opowiadań, bajek i historyjek oraz prostych piosenek i wierszyków, szczególnie, gdy są wspierane np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami, dodatkowymi dźwiękami ● znajduje w wypowiedzi określone informacje 	<p>rozumie proste wypowiedzi ustne</p>
<p>Uczeń rozumie wyrazy oraz jedno- lub kilkuzdaniowe, bardzo proste wypowiedzi pisemne (np. historyjki obrazkowe z tekstem, opowiadania)</p>		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● układa w kolejności obrazki/piktogramy związane ze znaną treścią historyjki ● łączy napisaną nazwę z przedmiotem ● rozumie ogólny sens tekstu, szczególnie, gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem ● znajduje w wypowiedzi określone informacje 	<p>rozumie proste wypowiedzi pisemne</p>

W zakresie wypowiedzi ustnych uczeń:	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● zachęcony powtarza zwroty, bawiąc się rekwizytami ● rozpoznaje, wskazuje i nazywa obiekty w najbliższym otoczeniu ● rozpoznaje i recytuje wierszyki i rymowanki ● naśladuje wybrane głosy bohaterów opowiadań, bajek ● powtarza wyrazy i proste zdania ● tworzy bardzo proste i krótkie wypowiedzi według wzoru, np. nazywa obiekty z otoczenia i opisuje je, nazywa czynności ● recytuje wiersze, rymowanki, odgrywa dialogi, śpiewa piosenki – samodzielnie lub w grupie, np. w realizacji małych form teatralnych ● używa poznanych wyrazów i zwrotów podczas zabawy
	w prosty sposób wypowiada się ustnie
W zakresie wypowiedzi pisemnych uczeń:	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● układa (koduje, „pisze”) sekwencje z kolorowych przedmiotów (np. klocek, kredek, kolorowych spinaczy biurowych...), reagując np. na nazwę koloru wypowiedzianą przez nauczyciela ● układa we właściwej kolejności ilustracje związane z treścią słuchaną w języku obcym ● zapisuje piktogramami lub schematycznymi obrazkami ● przygotowuje własne rekwizyty do wykorzystania w trakcie zabaw językowych (np. bingo obrazkowe, zagadki) ● przepisuje wyrazy i proste zdania ● pisze pojedyncze wyrazy i zwroty ● pisze bardzo proste i krótkie zdania według wzoru i samodzielnie
	w prosty sposób wypowiada się pisemnie

<p>W zakresie reagowania uczeń:</p>	<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● właściwie interpretuje przekaz werbalny wzmocniony gestem ● początkowo naśladuje, z czasem wykonuje czynność nazwaną przez nauczyciela lub kolegów ● wskazuje znany przedmiot nazwany przez nauczyciela (łączy nazwę z przedmiotem) ● odpowiada na powitanie i pożegnanie (grupowe) ● reaguje na słowa/polecenie nauczyciela prostą czynnością ● reaguje werbalnie i niewerbalnie na proste polecenia nauczyciela ● uważnie słucha, rozumie proste polecenia początkowo wzmocnione gestem nauczyciela ● przedstawia siebie i inne osoby – mówi np. jak się nazywa, ile ma lat, skąd pochodzi, co potrafi robić ● zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów; ● stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe (np. wita się i żegna, dziękuje, prosi, przeprasza) ● wyraża swoje upodobania 	<p>właściwie reaguje</p>
<p>W zakresie przetwarzania tekstu uczeń nazywa w języku obcym nowożytnym np. osoby, zwierzęta, przedmioty, czynności – z najbliższego otoczenia oraz przedstawione w materiałach wizualnych i audiowizualnych.</p>	<p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● wskazuje na konkretny rekwizyt lub obrazek nazwany przez nauczyciela, powtarza nazwę ● ilustruje wypowiedź nauczyciela odpowiednim gestem (np. wskazuje wymienioną część ciała) powtarza wypowiediane lub odczytane słowa ● śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego ● wykonuje elementy ilustracji ruchowej ● używa podczas zabaw językowych własnych rekwizytów (np. bingo obrazkowe lub obrazki przedstawiające czynności, przedmioty, osoby, zwierzęta) 	<p>przetwarzając, nazywa</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • spontanicznie podaje nazwę przedmiotu/obrazka (np. brakującego przedmiotu ukrytego przez nauczyciela) • nazywa np. osoby, zwierzęta, przedmioty, czynności – z najbliższego otoczenia oraz przedstawione w materiałach wizualnych i audiowizualnych 	
Uczeń:		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • bawi się nowymi słowami, odkrywając ich sens • rozpoznaje rodzaj wypowiedzi (np. pytania, prośby) • zrozumie znaczenie słów z kontekstu (w piosence, historyjce), początkowo wspomagając się przedmiotami, obrazkami lub piktogramami • wie, że ludzie posługują się różnymi językami i aby się z nimi porozumieć, warto nauczyć się ich języka • posiada podstawowe informacje o krajach, w których ludzie posługują się danym językiem obcym 	posiada świadomość językową w zakresie języka obcego
Uczeń potrafi określić, czego się nauczył, i wie, w jaki sposób może samodzielnie pracować nad językiem (np. przez oglądanie bajek w języku obcym nowożytnym, korzystanie ze słowników obrazkowych i gier edukacyjnych).		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada proste, często używane zwroty • spontanicznie powtarza i rymowanki, krótkie wierszyki, piosenki podczas zabaw z kolegami • rozpoznaje i recytuje wierszyki i rymowanki • wie, w jaki sposób może samodzielnie pracować nad językiem (np. przez oglądanie bajek w języku obcym nowożytnym, korzystanie ze słowników obrazkowych i gier edukacyjnych) • prezentuje swoje umiejętności przed innymi (np. rodzina, koledzy) • odczuwa satysfakcję z posługiwania się językiem obcym 	potrafi określić, czego się nauczył

Uczeń współpracuje z rówieśnikami w trakcie nauki.	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● z grupą uczestniczy w zadaniach polegających na chóralnym odtwarzaniu, reagowaniu całym ciałem ● w zabawach z kolegami wykorzystuje przygotowane zagadki ● realizuje proste zadania w parach (np. memory), podejmuje próby zabaw w zespole ● stosuje formy grzecznościowe (powitanie, pożegnanie, przeproszenie, podziękowanie)
Uczeń korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym (np. ze słowników obrazkowych, książeczek), również za pomocą technologii informacyjno-komunikacyjnych.	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● wyszukuje potrzebnych informacji w książkach, kolorowych gazetach, na stronach internetowych ● używa prostych pytań w języku obcym, aby dowiedzieć się czegoś ● potrafi korzystać ze słowników obrazkowych, książeczek, środków multimedialnych
	korzysta z różnych źródeł informacji

11. Edukacja językowa. Język mniejszości narodowej lub etnicznej

Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	
Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego	
Świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● dostrzega i rozumie wartość swego języka ojczystego, ma świadomość swojej tożsamości narodowej lub etnicznej ● poznaje elementy przyrody, kultury materialnej i duchowej mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy ● poznaje elementy historii mniejszości narodowej lub etnicznej, do której należy
	posiada świadomość własnego dziedzictwa narodowego lub etnicznego

<p>Kształcenie językowe</p>	<p>funkcjonalnie posługując się językiem</p> <p>1.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● uważnie słucha wypowiedzi i korzysta z przekazywanych informacji ● czyta ze zrozumieniem teksty literackie oraz informacyjne ● wyciąga wnioski z przesłanek zawartych w tekście ● wyszukuje w tekście potrzebne informacje i w miarę możliwości korzysta ze słowników i encyklopedii przeznaczonych dla dzieci na I etapie edukacyjnym ● zna formy użytkowe: życzenia, zaproszenie, zawiadomienie, list, notatka do kroniki ● zna i stosuje formy grzecznościowe w kontaktach międzyludzkich ● tworzy w formie ustnej i pisemnej kilkuzdaniową wypowiedź, krótkie opowiadanie i opis, list prywatny, życzenia, zaproszenie ● doбира właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych ● przejawia wrażliwość estetyczną w wypowiedziach inspirowanych twórczością dla dzieci, tworzy, przekształca i rozwija swoje wypowiedzi ● uczestniczy w rozmowach: zadaje pytania, udziela odpowiedzi i prezentuje własne zdanie ● poszerza zasób słownictwa, czytając teksty literackie oraz inne teksty kultury ● zna alfabet: różnicznia litery, głoski, znaki fonetyczne; dzieli wyrazy na sylaby; oddziela wyrazy w zdaniu, oddziela zdania w tekście i poprawnie je zapisuje (zgodnie z elementarnymi zasadami ortografii i interpunkcji) ● pisze czytelnie i estetycznie ● przepisuje teksty, pisze z pamięci i ze słuchu; w miarę swoich możliwości samodzielnie realizuje pisemne zadania domowe
------------------------------------	---

Kształcenie literackie i kulturowe	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● w tekście literackim wybiera określone fragmenty, określa czas i miejsce akcji, wskazuje głównych bohaterów ● czyta i recytuje, z uwzględnieniem interpunkcji, intonacji, akcentów, poprawnej wymowy ● wykorzystuje teksty literackie do tworzenia własnych wypowiedzi ● czyta wskazane teksty literackie i wypowiada się na ich temat
	praktycznie posługuje się tekstem literackim

12. Edukacja językowa. Język regionalny – język kaszubski

Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	
Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego	
Znajomość środków językowych. Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego, najbliższego otoczenia i przeżywanej codzienności, umożliwiającym realizację wymagań ogólnych w zakresie następujących obszarów tematycznych:	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● posługuje się podstawowym słownictwem dotyczącym ucznia i jego bliskich: rodzina, przyjaciele ● w prosty sposób mówi o swoim domu, pomieszczeniach, meblach, sprzętach użytku codziennego ● posiada zasób środków językowych o jedzeniu, artykułach spożywczych, owocach i warzywach, posiłkach i potrawach
	posługuje się podstawowym zasobem środków językowych dotyczących jego samego, jego otoczenia i codzienności

	<ul style="list-style-type: none"> ● postępuje się słownictwem dotyczącym szkoły: moja klasa, przybory szkolne ● postępuje się elementarnym słownictwem o otaczającej go przyrodzie; ● używa słownictwa dotyczącego czasu: kalendarz, pory roku, miesiące, dni tygodnia ● w prosty sposób wypowiada się o Kaszubach, środowisku lokalnym, miejscowości na mapie Kaszub i Polski ● postępuje się podstawowym zasobem środków językowych w zakresie popularnych i tradycyjnych zawodów związanych z życiem na Kaszubach ● używa słownictwa o zakupach, sklepie, rynku, targowisku; ● postępuje się słownictwem dotyczącym jego dnia (plan dnia), czasu wolnego, wakacji ● stosuje proste słownictwo o zainteresowaniach, zabawach i zabawkach dziecięcych ● postępuje się podstawowym słownictwem dotyczącym świąt i tradycji (Gòdë i Jastrë) ● postępuje się podstawowym zasobem środków językowych o świecie baśni i wyobraźni, bohaterach bajek i mitów kaszubskich 	
Osiągnięcia w zakresie rozumienia wypowiedzi ustnych		
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, powoli ● reaguje ruchem, gestem i słownie na polecenia ● rozumie sens krótkich wypowiedzi, opowiadań, bajek i historyjek oraz prostych piosenek i wierszyków i innych tekstów, szczególnie, gdy są wspierane, np. obrazkami, rekwizytami, ruchem, mimiką, gestami, dodatkowymi dźwiękami ● rozumie sens tekstu, szczególnie, gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem ● znajduje określone informacje w usłyszanym tekście ● potrafi odróżniać ważne i mniej ważne informacje w usłyszanym tekście 	rozumie wypowiedzi ustne

Osiągnięcia w zakresie rozumienia wypowiedzi pisemnych	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● rozumie sens tekstu, szczególnie, gdy jest wspierany obrazem lub dźwiękiem ● znajduje określone informacje w tekście pisany ● poprawnie czyta bardzo krótkie teksty literackie ● czyta proste nieliterackie teksty ● podczas czytania uwzględnia dykcję, pauzy i akcent
	rozumie wypowiedzi pisemne
Osiągnięcia w zakresie tworzenia wypowiedzi ustnych (mówienie)	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● powtarza wyrazy i proste zdania w języku kaszubskim ● wygłasza z pamięci bardzo proste i krótkie teksty w języku kaszubskim: wiersze, rymowanki, piosenki z repertuaru dziecięcego – samodzielnie lub w grupie (np. podczas miniprzedstawienia teatralnego) ● tworzy bardzo proste i krótkie wypowiedzi według wzoru, np. nazywa obiekty z otoczenia i opisuje je, nazywa czynności ● używa poznanych wyrazów i zwrotów podczas zabawy
	wypowiada się ustnie w języku kaszubskim
Osiągnięcia w zakresie tworzenia wypowiedzi pisemnych	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● przepisuje pojedyncze wyrazy i zwroty ● pisze proste i krótkie zdania według wcześniej poznanych schematów ● pisze, stosując w tekstach elementarne zasady ortografii i interpunkcji kaszubskiej
	wypowiada się pisemnie w języku kaszubskim

Osiągnięcia w zakresie reagowania na wypowiedzi	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● reaguje werbalnie i niewerbalnie na polecenia ● przedstawia siebie i inne osoby – mówi np. jak się nazywa, ile ma lat, skąd pochodzi ● zadaje pytania i udziela odpowiedzi w ramach wyuczonych zwrotów ● stosuje podstawowe zwroty grzecznościowe typowe dla kultury kaszubskiej (np. wita się i żegna, dziękuje, prosi, przeprasza)
	reaguje na wypowiedzi innych
Osiągnięcia w zakresie przetwarzania wypowiedzi	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● nazywa w języku kaszubskim przedstawione w materiałach wizualnych i audiowizualnych obiekty (np. osoby, zwierzęta, przedmioty) i czynności ● podaje w języku polskim znaczenie prostych słów lub zwrotów sformułowanych w języku kaszubskim ● podaje w języku kaszubskim znaczenie prostych słów lub zwrotów sformułowanych w języku polskim ● przekazuje w języku polskim ogólny sens tekstu słuchanego w języku kaszubskim
	przetwarza wypowiedzi
<p>Znajomość i rozumienie bardzo prostych elementów otaczającego świata przyrodniczo-geograficznego, bardzo prostych treści kultury materialnej, duchowej i tradycji kaszubskiej oraz umiejętności funkcjonowania we wspólnocie kaszubskiej (nabywane w czasie lekcji, wycieczek w środowisko lokalne i regionalne oraz warsztatów i projektów edukacyjnych). Uczeń posiada podstawowe informacje w zakresie następujących treści kształcenia:</p>	
1.	<ul style="list-style-type: none"> ● posiada podstawowe informacje o swojej miejscowości, gminie, powiecie na Kaszubach, (geografia i przyroda regionu) ● zna architekturę lokalną i charakterystyczne obiekty zabytkowe
	zna elementy kultury materialnej, duchowej i tradycji kaszubskiej

	<ul style="list-style-type: none"> ● zna legendy i inne teksty literackie związane z miejscem zamieszkania i okolicą ● zna godło Kaszub ● posiada podstawowe informacje o stworzeniu świata i świecie ludzi w kaszubskojęzycznej biblii dla dzieci i legendach; ● zna rok obrzędowy na Kaszubach: Gòdë, Jastrë, obchodzenie świąt w swojej rodzinie ● posiada informacje dotyczące obrzędowości rodzinnej: ślub, wesele, narodziny, urodziny; tradycja chleba ● dostrzega wartości w kaszubskich bajkach: mądrość, przyjaźń ● zna wybrane kaszubskie gry i zabawy dziecięce ● zna skarby Kaszub w bajkach (np. bursztyn) ● posiada podstawowe informacje o morzu i ziemi w legendach i przysłowiacz ● posiada podstawowe informacje o pracy związanej z morzem i z uprawą ziemi ● w podstawowym zakresie zna sztukę ludową i rzemiosło użytkowe: zabawki ludowe, tradycyjne malarstwo na szkle, tkactwo na ramkach, kwiaty papierowe, rzeźbę w glinie ● rozpoznaje haft kaszubski (kolorystyka, wzornictwo na odzież) ● dostrzega różnice między tradycjami polskimi a kaszubskimi Bożego Narodzenia oraz dialog międzywyznaniowy (świętynie chrześcijańskie na Pomorzu, Boże Narodzenie w tradycjach chrześcijańskich) ● posiada podstawowe informacje związane z kuchnią i tradycyjnym przetwórstwem kaszubskim ● uczestniczy w wycieczkach edukacyjnych do miejsc lokalnych i do muzeów lokalnych ● uczestniczy w warsztatach i projektach edukacyjnych, spotkaniach z ciekawymi ludźmi 	<p>oraz rozumie umiejętność funkcjonowania we wspólnocie kaszubskiej</p>
--	--	--

13. Etyka

	Przykładowe umiejętności nabywane podczas I etapu edukacyjnego	Kompetencje na koniec I etapu edukacyjnego
Osiągnięcia w zakresie rozumienia podstawowych zasad i pojęć etyki		
1.	<ul style="list-style-type: none">• ma świadomość, że jako człowiek posiada swoją niezbywalną godność oraz że wszystkie inne osoby posiadają taką godność• odkrywa wolność jako wartość przypisaną osobie, także osobie w jego wieku• dostrzega, że granice jego wolności wytycza godność i dobro innych osób, np. z kręgu rodziny, klasy, rówieśników• odkrywa, że jego wybór rodzi konsekwencje, które dotyczą jego samego• dostrzega, że każdy powinien brać odpowiedzialność za swoje wybory• dostrzega, że lepiej poznać siebie, bardziej się rozwija i czerpie szczęście w relacji z innymi osobami niż w samotności• odkrywa, że współtworzy różne wspólnoty osób, np. rodzinę, klasę, państwo• ma świadomość, że każdej osobie ludzkiej, także jemu, należy się szacunek, że szacunkiem należy obdarzać także wspólnoty osób – rodzinę, klasę, naród (ojczyznę), w tym wspólnotę religijną – a także symbole tych wspólnot• określa, co jest dobre, a co jest złe, w otaczającym go świecie i w świecie poznawanych tekstów oraz podaje uzasadnienie swojego zdania• odróżnia szczęście od doraźnie odczuwanej przyjemności i poznaje, że dobro jest źródłem szczęścia własnego oraz innych osób	rozumie podstawowe zasady i pojęcia etyki

	<ul style="list-style-type: none"> • odkrywa, że wspólnota osób, której jest członkiem, ustanawia swoje zasady (normy) i oczekuje ich respektowania 	
<p>Osiągnięcia w zakresie stosowania poznanych zasad</p>		
1.	<ul style="list-style-type: none"> • szanuje godność każdej osoby ludzkiej oraz swoją, wyraża swoim komunikatem werbalnym i niewerbalnym • uwzględnia coraz częściej godność i dobro innych osób, podejmując decyzję o działaniu • wyraża szacunek wobec osób, wspólnot osób oraz ich symboli w sytuacjach codziennych i uroczystych, przejawiając właściwe zachowanie • wchodzi w relacje z innymi osobami (rówieśnikami, nauczycielami), szanując to, co jest wartościową dla nich i nazywając to, co jest wartościową dla niego • naśladuje i przyjmuje jako własne zachowania dobre na podstawie doświadczeń ze świata realnego oraz przykładów płynących z tekstów literackich, filmów i innych źródeł • przestrzega zasad obowiązujących we wspólnocie osób, której jest członkiem 	stosuje zasady etyczne